

Idei de excepțională valoare pentru orientarea creației literar-artistice

Așa cum s-a anunțat, revista „Teatrul“, cu sprijinul Comitetului de cultură și educație socialistă al municipiului București și al Teatrului Mic, a organizat un simpozion consacrat concepției Partidului Comunist Român, a secretarului său general, cu privire la rolul artei și literaturii în epoca de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate.

Prilejuit de apariția volumului NICOLAE CEAUȘESCU : „ARTA ȘI LITERATURA“, în colecția „Din gândirea social-politică a președintelui României“, simpozionul a fost prezidat de scriitorul Dinu Săraru și a cuprins intervențiile unor personalități ale vieții noastre culturale : Tamara Maria Dobrin, vicepreședinte al Consiliului Culturii și Educației Socialiste, Dina Cocea, președintele Asociației oamenilor de artă din instituțiile teatrale și muzicale, Dumitru Radu Popescu, președintele Uniunii Scriitorilor, prof. Ileana Berlogea, decanul Facultății de teatru a I.A.T.C. „I. L. Caragiale“, Ion Cristoiu, redactor-șef adjunct al „Scintei tineretului“, actorul Mircea Albulescu și dramaturgul Theodor Mănescu.

În sala primitoare a Teatrului Foarte Mic se aflau directori de teatre, secretari literari, scriitori, ziariști, actori, regizori și scenografi din Capitală.

Fundament teoretic de valoare excepțională

Comunicările prezentate au pus în lumină faptul că această selecție din opera teoretică a tovarășului Nicolae Ceaușescu are o deosebită importanță pentru dezvoltarea culturii românești. În cadrul simpozionului a fost exprimată atitudinea civică și politică a oamenilor de cultură în întâmpinarea celui de-al XIII-lea Congres al Partidului Comunist Român.

Elogiind, pe drept cuvânt, contribuția hotărâtoare, în spirit profund revoluționar, a tovarășului Nicolae Ceaușescu la progresul culturii românești în ultimele două decenii, vorbitorii s-au oprit asupra semnificațiilor Congresului al IX-lea al P.C.R. ; începînd cu acest moment cultura a beneficiat de un fundament teoretic de o valoare excepțională, de o îndrumare permanentă, sintetizate în primul rînd în rapoartele, expunerile și cuvîntările prezentate în cadrul congreselor partidului, Conferințelor Naționale și plenarelor Comitetului Central de către secretarul general al partidului. Comunicările din cadrul acestui simpozion au avut darul să

ne facă să înțelegem cu cită consecvență, cu cită dragoste s-a preocupat președintele Nicolae Ceaușescu în acești ani de problemele culturii și ale artei, să ne arate ce izvor bogat de învățăminte cuprinde opera de construcție a întregului popor, concretizată și într-o bază materială a culturii; toate acestea ne dau astăzi sentimentul că în România energiile și valorile contribuie la constituirea unui tezaur inestimabil. Prin gândirea președintelui Nicolae Ceaușescu, în acești 20 de ani, s-a cristallizat o nouă filozofie a culturii.

Autorii comunicărilor au subliniat în mod deosebit acele idei din opera tovarășului Nicolae Ceaușescu datorită cărora mișcarea teatrală din România a putut să devină una dintre cele mai puternice și mai interesante din Europa, iar întreaga cultură românească poate cunoaște azi, în mod efectiv, prin creațiile sale reprezentative, unul dintre cele mai fericite, mai inspirate momente ale evoluției sale.

Redefinirea termenilor esențiali ai artei

Comunicările au reținut rigoarea cu care sînt structurate capitolele volumului „ARTĂ ȘI LITERATURĂ”, faptul că în acest compus teoretic sînt formulate principii călăuzitoare ale artei noastre socialiste, sînt redefiniți termeni fundamentali din domeniul creației, punîndu-se accentul în primul rînd pe funcția activă a artiștilor, pe nobila lor misiune de a contribui la procesul de formare a omului nou. Nu există principiu al activității de creație care să nu fi fost abordat de președintele țării noastre. Oamenilor de teatru, indiferent dacă sînt dramaturgi, regizori, scenografi, actori sau cronicari, le sînt adresate numeroase pagini, fie cu ocazia inaugurării unor edificii teatrale, fie cu ocazia aniversării unor colective artistice. În cuvintele adresate oamenilor de teatru de către secretarul general al partidului, sînt enunțate principiile esențiale pentru munca acestora. Tovarășul Nicolae Ceaușescu a subliniat în nenumărate rînduri faptul că la noi în țară viața artistică se constituie policrom și în același timp unitar și armonios prin contribuția colectivelor teatrale românești și ale naționalităților conlocuitoare, ca o expresie concretă a modului în care se înfăp-

tulește politica partidului în domeniul înfrățirii oamenilor muncii din România, fără deosebire de naționalitate, uniți fiind astfel cu toții în munca și lupta pentru dezvoltarea patriei comune.

Reamintind faptul că marii scriitori de la noi și din lumea întreagă s-au situat întotdeauna de partea adevărului, militînd pentru bine, dreptate și frumos în viața socială și personală, dar că această atitudine a fost de obicei rezultatul unei opțiuni spontane, comunicările au subliniat că secretarul general al partidului cere creatorilor să-și realizeze operele de artă în deplină conștiință a responsabilității față de public, precum și să fie asigurate condițiile ca oamenii muncii să beneficieze de ele, și încă mai mult decît atît, să încerce și bucuria creației, ca o dimensiune a realizării lor plene.

Citînd cuvîntările în care tovarășul Nicolae Ceaușescu a combătut estetismul, căutarea frumosului în sine, liber de implicații sociale, vorbitorii au apreciat că aceasta nu înseamnă altceva decît concretizarea dorinței firești a societății de a-i vedea pe creatori realizați și ca artiști-cetățeni.

Școala marilor idei ale patriotismului

Simpozionul a relevat faptul că volumul „ARTĂ ȘI LITERATURĂ”, prin semnificațiile lui majore, reprezintă un strălucit moment editorial. Artă și literatură, în viziunea tovarășului Nicolae Ceaușescu, sînt laturi ale unui proces revoluționar complex, ce se realizează nu numai în sfera producției materiale, ci și în domeniul gîndirii și sensibilității umane. Se poate recunoaște cu ușurință că de fapt este vorba de o originală și autentică prelungire și perfecționare în contemporaneitate a unei concepții, de îndelungată tradiție în țara noastră, în virtutea căreia spiritualitatea unui popor se edifică la școala marilor idei ale patriotismului, ale încrederii în valorile proprii, ale adevărului despre om și societate. Comunicările au subliniat deci, cu deplină temelie, că rădăcinile gîndirii tovarășului Nicolae Ceaușescu în sfera artei și literaturii se află în solul unei

tradiții deosebit de generoase, în solul tradiției umanismului românesc.

Secretarul general al partidului acordă un rol activ artei și literaturii, combătând în acest fel unele idei mai vechi, unele tendințe simplificatoare, între care teza rămănerii fatale în urmă a conștiinței sociale față de existența socială, teză cu consecințe nefaste în activitatea de edificare a noii societăți. Este vorba, în cel mai înalt sens al cuvântului, de o condiție obiectivă a artei și literaturii în societate, care conferă acestora dreptul de a fi o forță materială în procesul de vaste cuprinderi și de întemeiere a noii societăți. Recunoaștem aici puterea de analiză a secretarului general al partidului, capacitatea sa de a surprinde fenomenele lumii noastre în interacțiunea lor dialectică, spiritul său căutător, viu, în ceea ce privește abordarea complexă, directă, a actualității, a realității.

Democratismul profund al artei românești revoluționare

Arătând că menirea Festivalului național „Cântarea României” — inițiativă a tovarășului Nicolae Ceaușescu — nu poate fi înțeleasă decât prin prisma unor constante ale gândirii teoretice a secretarului general al partidului, comunicările simpozionului au subliniat că una dintre acestea o reprezintă viziunea asupra omului societății socialiste, ca personalitate activă, ca subiect și nu ca simplu obiect al istoriei. În acest context, raporturile omului nou cu literatura și arta nu pot fi concepute ca pasive, omul nou nu poate fi văzut doar ca receptor al creației literar-artistice. În viziunea secretarului general al partidului, omul nou este nu numai consumator de artă, ci și producător, creator. E ceea ce și propune Festivalul național „Cântarea României”.

O altă constantă a gândirii teoretice a tovarășului Nicolae Ceaușescu o reprezintă democratismul profund, respingerea oricăror forme de elitism, fie ele politice, sociale sau culturale. Unirea creatorilor profesioniști și a creatorilor amatori, în cadrul Festivalului, constituie expresia acestei concepții. Considerăm Festivalul ca o posibilitate oferită fiecărui individ din noua societate de a fi nu numai obiect, ci și subiect al artei, ne va apărea cu atât mai greșită tendința unor factori culturali de a transforma Festivalul într-un sir de competiții prin care să fie profesionalizați o parte dintre artiștii a-

matori, în loc să se acționeze în direcția lărgirii bazei activităților cultural-artistice. Înțelegând Festivalul ca expresie a democratismului societății noastre, vom putea combate ezitățile unor creatori care se tem că prezența alături de artiștii amatori ar putea dăuna statutului lor de profesioniști.

O nouă concepție despre îndrumarea de către partid a artei și literaturii

Apreciind că, pentru toți oamenii de cultură din România socialistă, concepția președintelui Nicolae Ceaușescu cu privire la literatură și artă reprezintă un impuls ideologic și revoluționar, vorbitorii au observat că prima constatare directă și frapantă ce se desprinde din lectura volumului „ARTĂ ȘI LITERATURĂ” vizează edificiul teoretic și politic al îndrumării creației artistice actuale. Trebuie subliniat în mod deosebit caracterul de act politic generos al îndrumării de partid, care nu trebuie înțeleasă ca tutelă administrativă sau organizatorică, așa cum era predicată într-o perioadă revoluță.

Pe baza caracterului revoluționar al îndrumării se construiesc principii și teze de importanță teoretică și practică nelimitată în domeniul creației, cum sînt cele referitoare la problema conștiinței socialiste, a umanismului revoluționar, a atitudinii înaintate față de muncă și societate și a cunoașterii noilor realități sociale. Realitatea socială actuală fiind concepută ca izvor de inspirație al creatorilor, comunicările au insistat asupra dramaturgiei originale valoroase; faptul că noua realitate socialistă a stimulat talentul unor dramaturgi afirmați în „Epoca Ceaușescu” a determinat apariția unei valoroase arte a spectacolului, ceea ce, în ultimă instanță, a favorizat integrarea teatrului românesc în vastul proces de educare a contemporanilor noștri, proces ideologic și moral, de formare a unui om cu înaltă conștiință revoluționară și patriotică.

Reazemul fermității noastre politice și ideologice

Simpozionul a precizat faptul că volumul „ARTĂ ȘI LITERATURĂ” este, în mina artiștilor cu reală vocație, ● armă foarte importantă. Ideile volumului „ARTĂ ȘI LITERATURĂ” trebuie înțelese în contextul momentului istoric în care au fost formulate. Actorul, care este un creator dublu determinat, atît de textul pe care îl rostește cît și de publicul pe care îl are în față, regăsește în paginile semnate de tovarășul Nicolae Ceaușescu în primul rînd reazemul sigur al fermității politice și ideologice. Artistul trebuie să dovedească cea așteptată ascutime de spirit, pentru a desprinde din opera nemuritoare a tovarășului Nicolae Ceaușescu ceea ce în lumea concretă a culturii este și trebuie să fie foarte clar.

În numeroasele întîlniri cu oamenii de cultură, tovarășul Nicolae Ceaușescu a precizat că în afara valorii artistice nimic și nimeni nu își justifică prezența în perimetrul artei.

De nenumărate ori, secretarul general al partidului a cerut să influențăm conștiința cititorului, a spectatorului, în ultimă instanță a poporului, prin mijloacele specifice artei, în efortul nostru al tuturor spre orizonturile comunismului.

Să ne situăm permanent pe pozițiile gîndirii revoluționare

Demonstrînd că, după Congresul al IX-lea, apare ca esențială pătrunzătoarea analiză întreprinsă de tovarășul Nicolae Ceaușescu asupra raporturilor dintre unitatea moral-politică a poporului și contradicțiile care acționează în societate — unitatea moral-politică a poporului fiind un proces continuu, care, ca orice proces continuu, compune, recompune realitatea,

o ridică pe alte spirale și conține în permanență dramatism —, comunicările simpozionului au apreciat că valoarea derivă din coeficientul de dramă conținut de operă. Dezvăluind faptul că și socialismului îi sînt proprii contradicțiile, secretarul general al partidului a adus, implicit, un imens serviciu literaturii, artei în general, și în special dramaturgiei, care este o artă bazată pe explorarea contradicțiilor; s-au dat astfel un impuls și un ajutor extraordinar dramaturgiei, amenințată în evoluția ei de teoriile de import asupra „lipsei de conflict”, asupra „luptei dintre bine și mai bine”, teorii care generau o dramaturgie a disputelor mărunte și care negau opoziția de interese ca sursă de conflict.

Tovarășul Nicolae Ceaușescu a demonstrat cu argumente de nezdruincat că și în socialism și în comunism contradicțiile vor constitui în continuare motorul dezvoltării sociale. Așa cum s-a subliniat la Plenara din 1971 a Comitetului Central al partidului, marxismul creator se dovedește a fi instrumentul de analiză critică nu numai a capitalismului, ci și a fiecărui stadiu al socialismului. Așa cum spune tovarășul Nicolae Ceaușescu, trebuie să ne situăm permanent pe pozițiile ideologice revoluționare, să examinăm critic ceea ce se dovedește a fi învechit. Dramaturgii, scriitorii în general, artiștii sînt chemați și ei să sprijine afirmarea valorilor socialiste, a valorilor supreme ale umanității. În această luptă, tovarășul Nicolae Ceaușescu se situează în avangarda celor care sînt dispuși, sînt înaripați, sînt însuflețiți să modifice lumea în sensul progresului social.

O nouă filozofie a culturii

Lucrările simpozionului au arătat că volumul „ARTĂ ȘI LITERATURĂ” este un document de o deosebită importanță, un îndreptar, o carte a conștiințelor noastre în activitatea de zi cu zi; dar el ne obligă în același timp să punem

întreaga noastră capacitate de păstrare în slujba acestor idei caracterizate prin grandoare și totodată prin realism. Numai astfel convingerile se transformă în activitate reală.

Volumul „ARTĂ ȘI LITERATURĂ”, componentă a operei secretarului general al partidului, este una dintre expresiile teoriei și practicii Partidului Comunist Român, în domeniul culturii, al filosofiei culturii, vocația fundamentală a partidului nostru, afirmată ca atare mai ales de la Congresul al IX-lea, fiind aceea de a cristaliza o teorie și o practică a partidului comunist al națiunii române, situate pe fundamentul materialismului dialectic și materialismului istoric, aplicate, acestea, la condițiile noastre specifice, cultura îndrumată de către partid fiind o armă în lupta pentru independența și libertatea țării, precum și pentru o nouă calitate a vieții, pentru împlinirea idealurilor de bunăstare și de dezvoltare armonioasă a personalității umane.

Angajare militantă, responsabilă

Majoritatea intervențiilor din simpozion au pus în evidență grija secretarului general al partidului pentru înflorirea unei literaturi, a unei arte bogate în con-

ținut, realizate în diverse stiluri. Este o datorie de onoare pentru scriitori și artiști să scrie, să creeze pentru clasa muncitoare, pentru țărâtime, pentru intelectualitate, pentru toți oamenii muncii. „Sîntem — arată tovarășul Nicolae Ceaușescu — pentru diversitate de stiluri și forme în creația literar-artistică. Dar, așa cum am spus (...) concepția, ideologia trebuie să fie una singură — ideologia și concepția revoluționară a clasei muncitoare. Artă trebuie să servească unui singur scop educației socialiste, comuniste”.

Potrivit concepției tovarășului Nicolae Ceaușescu, în artă și literatură nu este loc pentru uniformitate, pentru șablon. Preocuparea pentru diversitate trebuie însă permanent corelată cu scopul creației. Libertatea de creație implică adeviziunea la spiritul societății în care artistul trăiește, la ideologia acesteia. Istoria demonstrează că, din tot ceea ce s-a creat pe planul artei de-a lungul timpului, omnirea a selectat în patrimoniul culturii universale operele în centrul cărora s-au aflat omul, viața, natura, realitatea. În centrul recentului volum din seria „Din gândirea social-politică a președintelui României Nicolae Ceaușescu” se află omul și viața din România actuală, în plin proces revoluționar pentru edificarea unei lumi noi, a unei spiritualități pe măsura societății socialiste și comuniste.

**Simpozion consemnat
de Paul TUTUNGIU**

**Revista „Teatrul”, cu sprijinul Teatrului Mic, a organizat, în în-
tîmpinarea Congresului al XIII-lea
al Partidului Comunist Român, co-
locviul cu tema: „Creativitatea
științifică, creativitatea artistică”.**

**Al patrulea din seria acestor ma-
nifestări, colocviul a fost prezidat,
ca și cele precedente, de scriitorul
Dinu Săraru.**

**Au luat cuvîntul tovarășii: Ta-
mara Maria Dobrin, vicepreședinte
al Consiliului Culturii și Educației
Socialiste, profesorii universitari Ro-
mulus Vulcănescu și Henri Wald,
regizorii Cătălina Buzolanu și Mir-
cea Cornișteanu, actorul Constantin
Băltăreanu și dramaturgul Theodor
Mănescu.**

**Vorbitorii au exprimat adeviziunea
deplină a tuturor oamenilor de artă
și cultură la conținutul și orientă-
rile proiectului Directivelor celui
de-al XIII-lea Congres, elaborat sub
îndrumarea nemijlocită a secretaru-
lui general al partidului, președin-
tele Republicii, tovarășul NICOLAE
CEAUȘESCU, subliniind că înfăp-
tuirea lor va determina un nou și
mare avînt al forțelor de producție,
al științei și tehnicii, al artei și li-
teraturii, ridicarea patriei pe noi
culmi de civilizație și progres.**

**Stenograma colocviului va fi pu-
blicată în numerele viitoare ale
revistei.**